

SADDAM'S GENERALS
Perspectives of the Iran-Iraq War

عنوان و نام پدیدآور: جنگ ایران و عراق از دیدگاه فرماندهان صدام /
نویسندگان: کونام وودز... و دیگران؛ مترجم: عبدالمجید حیدری.
مختصات نشر: تهران: مرکز و بوم، ۱۳۹۳.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۸۵-۰۱-۵
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: عنوان اصلی: Perspectives of the Iran-Iraq War... C. ۲۰۰۱.
یادداشت: نویسندگان: انام ونگاس.
یادداشت: حسین صدام، ۱۹۲۷ - ۲۰۰۶ م.
موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷ - ۱۳۵۹ م.
موضوع: کتابخانه
موضوع: حسین صدام
موضوع: انام ونگاس
موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷ - ۱۳۵۹ م.
موضوع: کتابخانه

Saddam's Generals : Perspectives
of the Iran-Iraq War
نویسندگان: کونام وودز و دیگران
مترجم: عبدالمجید حیدری
تایید: ۱۳۹۳/۰۵/۰۵
شماره ثبت: ۴۵۰۱۰۵۴
ردیف ملی: ۲۵۷۱۲۹

Woods, Kevin M.
DS11A/86
۱۳۶۱ - ۱۳۶۱
مترجم: عبدالمجید حیدری
۱۳۹۳/۰۵/۰۵
۴۵۰۱۰۵۴
۲۵۷۱۲۹

www.ketab.ir

SADDAM'S GENERALS

Perspectives of the Iran-Iraq War

Kevin M. Woods, Williamson Murray, Elizabeth A. Nathan, Laila Sabara, Ana M. Ven

2011

جنگ ایران و عراق

از دیدگاه فرماندهان صدام

نشر مرز و بوم

نویسندگان: کوین ام. وودز، ویلیامسون موری، الیزابت آ. ناتان، لایلا سابارا، آنا ام. ون

مترجم: عبدالمجید حیدری

طرح جلد: مهدی باقری

گرافیک: سیدمهدی خاوشی

چاپ: عقیلی

چاپ اول: ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۸۴-۰۱-۵

کلیه حقوق متعلق به نشر مرز و بوم است.

نشر مرز و بوم، تلفن: ۶۶۴۹۷۲۲۷

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار ناشر
۱۱	مقدمه
۱۳	پیشگفتار ناشر
۱۷	مقدمه ناشر تجربه جنگ تحمیلی
۲۴	پیشگفتار مترجم خلیسی
۲۶	مقدمه
۳۵	خاستگاهها و طرحهای جنگ
۴۳	فرایند یادگیری صدام در جنگ
۴۷	انطباق نیروهای نظامی عراق با اوضاع جنگ
۵۴	فناوری، اطلاعات و جنگ
۵۹	توضیحات نهایی
۶۱	زمانبندی و پیشینه تاریخی
۶۹	گفتوگوها
۷۱	گفتوگو با سپهبد رعد مجید رشید حمدانی
۷۳	بخش اول
	❖ فرماندهی ارشد
	❖ کمک خارجی
	❖ رسته افسری
	❖ شخصیت صدام
	❖ جنگ اول خلیج [فارس]
۹۷	بخش دوم
	❖ جنگ افزارهای شیمیایی
	❖ شرایط و حوادث منتهی به جنگ ایران و عراق
	❖ آموزش نظامی

بخش سوم ۱۱۷

❖ تعاملات شخصی با صدام

❖ فرماندهی ارشد

بخش چهارم ۱۲۳

❖ رسته افسری

❖ سقوط فاو (۱۹۸۶م)

❖ بازپس‌گیری فاو (۱۹۸۸م)

❖ توانمندی‌های اطلاعاتی

❖ نبرد چهارم بصره (۱۹۸۶م)

❖ نبرد پنجم بصره (۱۹۸۷م)

بخش پنجم ۱۴۷

❖ تهدیدات عراق

❖ آموزش نظامی

❖ پایان جنگ ایران و عراق

گفت‌وگو با سرلشکر میسر رشید الطرفه البیدی ۱۶۳

بخش اول ۱۶۵

❖ سوابق شخصی

❖ نگرش نسبت به ایران

❖ توسعه اطلاعات عراق

بخش دوم ۱۷۵

❖ سقوط فاو (۱۹۸۶)

❖ اداره کل اطلاعات نظامی

❖ توانمندی‌های اطلاعاتی ایران

❖ عملیات فریب

بخش سوم ۱۸۵

❖ فرماندهی ارشد

❖ اطلاعات مخابراتی

❖ کمک خارجی

❖ نگرش نسبت به ایران

گفت‌وگو با سرلشکر (بازنشسته) علاءالدین حسین مکی خمس	۲۰۱
بخش اول	۲۰۳

- ❖ سوابق شخصی
- ❖ شخصیت صدام
- ❖ فرماندهی ارشد
- ❖ حوادث منتهی به جنگ ایران و عراق
- ❖ مقدمات جنگ ایران و عراق

بخش دوم	۲۱۷
---------	-----

- ❖ نبرد تپه‌های الله‌اکبر
- ❖ نبرد اول بصره (۱۹۸۲م)
- ❖ نبرد العماره
- ❖ دوم بصره (۱۹۸۴م)
- ❖ نبرد آبادان و اهواز (۱۹۸۰م)
- ❖ نبرد همدان (۱۹۸۰م)

بخش سوم	۲۳۹
---------	-----

- ❖ تغییر و تعدیل در تش راق
- ❖ اداره توسعه رز
- ❖ آموزش نظامی

بخش چهارم	۲۵۹
-----------	-----

- ❖ جنگ‌افزارهای شیمیایی
- ❖ رسته درجه‌داری
- ❖ تاکتیک‌ها و عملیات‌های ایرانیان
- ❖ شخصیت صدام

گفت‌وگو با سپهبد عبید محمد الکعبی	۲۶۹
-----------------------------------	-----

بخش اول	۲۷۱
---------	-----

- ❖ سوابق شخصی
- ❖ تاریخ نیروی دریایی عراق
- ❖ گسترش درگیری دریایی در جنگ ایران و عراق
- ❖ مقدمات جنگ ایران و عراق
- ❖ فناوری خارجی

بخش دوم ۲۸۳

- ❖ عملیات‌های پدافند دریایی (۸۲-۱۹۸۰م)
- ❖ عملیات‌های آفند دریایی (۸۶-۱۹۸۲م)
- ❖ عملیات‌های دریایی پس از سقوط فاو (۸۸-۱۹۸۶م)
- ❖ توانمندی‌های اطلاعاتی و بمباران ناو آمریکایی استارک

بخش سوم ۳۰۱

- ❖ شط‌العرب [اروندرو]
- ❖ حمله به پایانه‌های نفتی ایران
- ❖ سقوط فاو (۱۹۸۶م)
- ❖ بمباران ناو آمریکایی استارک
- ❖ بازیس‌گیری فاو (۱۹۸۸م)

بخش چهارم ۳۱۳

- ❖ توانمندی‌های اطلاعاتی
- ❖ توسعه‌ی دریایی و عملیات‌های دریایی
- ❖ اهمیت عملیات‌های دریایی
- ❖ صدام و فرماندهی، رشد

گفت‌وگو با سرلشکر علوان حسن علوان العیوب ۳۲۳

بخش اول ۳۲۵

- ❖ سوابق شخصی
- ❖ وضعیت آمادگی نیروی هوایی عراق
- ❖ حملات هوایی اولیه (باییز ۱۹۸۰م)
- ❖ طرح‌ریزی و آموزش
- ❖ فناوری خارجی
- ❖ شخصیت صدام
- ❖ اطلاعات نظامی و بمباران نیروگاه اوسیراک

بخش دوم ۳۴۷

- ❖ حملات دوربرد
- ❖ همکاری نظامی
- ❖ فناوری خارجی
- ❖ جنگ‌افزارهای شیمیایی
- ❖ اطلاعات

بخش سوم.....	۳۵۷
--------------	-----

✧ نگرش نسبت به نیروی هوایی

✧ سامانه‌های پدافند هوایی

✧ بمباران ناو آمریکایی استارک

بخش چهارم.....	۳۶۳
----------------	-----

✧ فرماندهان ارتد

✧ کمک خارجی

✧ سرنوشتی جنگنده‌های اف ۱ عراقی به وسیله جنگنده‌های اف ۱۵ عربستان در جنگ

اول خلیج [فارس]

✧ فرود جنگنده‌های عراقی در ایران در جنگ اول خلیج [فارس]

✧ جنگ شهرها

مراجع و مآخذ.....	۳۷۵
-------------------	-----

کتاب‌شناسی.....	۳۷۸
-----------------	-----

پی‌نوشت‌ها.....	۳۸۱
-----------------	-----

نقشه‌ها.....	۴۰۳
--------------	-----

پیش گفتار ناشر

از ویژگی‌های عصر حاضر، گستردگی، دگرگونی و تنوع اطلاعات است، خصوصياتی که آنها را یکم از الزامات عصر جهانی شدن می‌دانند. دگرگونی اطلاعات و پیدایش اطلاعات جدید، آ‌زه‌های گفتمانی کنونی را به چالش می‌کشند و با درنوردیدن مرزها، قرائت‌های مختلف را بررسی می‌کنند. در چنین وضعیتی اسرار و اطلاعات فروخته محاسباتی و فراملی، یکی پس از دیگری سر برآورده و تحلیل‌های یک‌جانبه درباره یک حادثه را، حتی اگر به تاریخ پیوسته باشد، به بازنگری وامی‌دارند.

گذر زمان و بهره‌گیری فزاینده از فناوری‌های نوین، تغییر تنبیر و دگرگونی در روایت‌های تاریخی را سرعت بخشیده و بازخوانی تاریخ را به امری الزام‌آور تبدیل کرده است. استفاده از نظرها و تحلیل‌های متفاوت، حذف این مزیت را دارد که دیدگاه‌ها و نظریات رایج بررسی شده و ضعف‌ها و کاستی‌های آن روشن و برطرف می‌شود. البته، باید توجه داشت که رویکرد جدید که جنبه انتقادی دارد، با کاستی‌های بسیاری توأم است و در پاره‌ای از موارد نه تنها به روشن شدن وقایع تاریخی منجر شده بلکه با پافشاری بر پیش‌داوری‌های خاص، از درک بسیاری از واقعیت‌ها و حقایق بازمانده است. بنابراین مراجعه به آرا و نظریات دیگران درباره تحولات تاریخی، باید با درک توانایی‌ها و کاستی‌های این روش توأم باشد.

جنگ عراق علیه ایران از جمله حوادث تاریخی است که در سطح ملی ایران، عراق و سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی تأثیراتی شگرف به جای گذاشته است. اگر متغیر مستقل جنگ هشت ساله عراق و ایران را انقلاب اسلامی بدانیم، ابعاد این تأثیر بنیادین و هویت‌ساز بیشتر نمایان خواهد شد. تحولاتی مانند سقوط نظام بعثی عراق و دیکتاتوری همچون صدام، فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، شروع دور جدیدی از مبارزات مردم فلسطین علیه حکومت صهیونیستی. تحولاتی از این دست را اگر نگوییم به‌طور مستقیم تحت تأثیر جنگ ایران و عراق بوده‌اند، به‌جرات می‌توان گفت که از پیامدهای این تحول بزرگ هستند. بنابراین، فرهنگ‌سازی و تلاش برای غنی‌سازی ادبیات حوزه مطالعات جنگ ایران و عراق از جمله اهداف کلانی است که پرداختن به آن، برای زمینه‌سازی دستیابی به هویت و منافع ملی، کاملاً ضرورت دارد. بر این اساس، نشر مروری بوم، رصد درآمد تا آثاری را در زمینه جنگ ایران و عراق منتشر کند. آثاری که هم از نظر جامعیت تحلیل و هم از نظر اطلاعات مندرج در آنها چندان مورد نیاز مراکز مطالعاتی و تحقیقاتی داخل کشور نیستند، اما دارای قوت‌هایی هستند که می‌توانند نگرش کارشناسان و تحلیل‌گران داخلی را عمق و وسعت ببخشند. این اقدام را با اهداف زیر می‌توان کاملاً موجه، منطقی و ضروری دانست:

۱. آشنایی با دیدگاه‌ها و نظریات دیگران درباره جنگ ایران و عراق.
۲. شناخت قوت‌ها و ضعف‌های تحلیل‌های جنگ ایران و عراق.
۳. آگاهی از میزان صحت اطلاعات و اخبار منتشر شده در راه این جنگ و در صورت نیاز اصلاح آنها.
۴. اطلاع از توانمندی تحلیل‌گران خارجی در خصوص تحلیل رویدادهای ایران و در نتیجه سنجش تحلیل رویدادهای دیگر.
۵. عمق و وسعت بخشیدن به تحلیل‌های داخلی درباره جنگ ایران و عراق.
۶. پاسخ به شبهات و ابهاماتی که تحلیل‌گران خارجی درباره جنگ ایران و عراق بیان می‌کنند.

۷. جلوگیری از تحریف تاریخ جنگ هشت ساله ایران و عراق.

۸. شناخت ضعف‌ها و قوت‌های خودی از نگاه دیگران.

نشر مرز و بوم کار خود را با ترجمه آثاری آغاز کرده است که کارشناسان و تحلیل‌گران خارجی درباره جنگ ایران و عراق نوشته‌اند. ناشر با اذعان به این نکته که این‌گونه کتاب‌ها به قلم کسانی به نگارش درآمده است که از عرصه جنگ و تحولات داخلی دو کشور یا حداقل ایران، دور بوده و دسترسی آنان به اطلاعات دقیق و موثق جنگ مشکل بوده است، قضاوت درباره این آثار را به خوانندگان محترم واگذار می‌کند.

گفتنی است که کارشناسان خارجی در بررسی جنگ ایران و عراق اهداف مختلفی را دنبال می‌کنند: بهره‌گیری از نتایج و درس‌های این جنگ برای استفاده در جنگ‌های به‌پایان نرسیده؛ آگاهی از چگونگی عملکرد تجهیزات، تسلیحات، مأموریت‌ها، کاررفته، برای رفع کاستی‌های آنها یا استفاده بهینه از آنها؛ بررسی علل موفقیت‌ها و شکست‌های دو طرف درگیر برای بهره‌گیری از آن؛ تجزیه و تحلیل علل ناکامی عراق با وجود پشتیبانی همه‌جانبه قدرت‌های بزرگ از این کشور؛ بررسی دلایل تسلیم نشدن جمهوری اسلامی ایران با وجود قرارگرفتن زیر شدیدترین فشارهای نظامی، سیاسی، اقتصادی، تبلیغاتی و روانی؛ استفاده به‌ماتر یا توجیه کردن حمایت از عراق در دوران جنگ؛ و ...

از این کارشناسان و نویسندگان هرچند عده‌ای به دلیل دریافت اطلاعات ناقص، نادرست یا غلط، یا به دلیل وابستگی به دولت‌های حامی حکومت عراق، یا ... به بی‌راهه رفته‌اند یا به تحریف دچار شده‌اند، اما در مجموع این آثار برای محققان ژرف‌اندیش مفید و قابل بهره‌برداری است. به خصوص برای کسانی که از نزدیک در صحنه‌های نظامی یا عرصه‌های سیاسی این واقعه بزرگ حاضر بوده‌اند یا مسئولیتی در آن داشته‌اند، ضروری است که دیدگاه و قضاوت دیگران را در این باره بدانند و از نکاتی که از نظرشان پنهان مانده است، بهره ببرند.

کتاب حاضر ترجمه کتاب زیر است:

SADDAM'S GENERALS: Perspectives of the Iran-Iraq War

در آخر از همه کسانی که در مراحل مختلف ترجمه، نظارت، اصلاح و ویرایش و نیز در مراحل مختلف آماده‌سازی و تولید کتاب همکاری کرده‌اند
سازگزارای و تشکر می‌شود.

نشر مرز و بوم

تابستان ۱۳۹۳

www.ketab.ir

مقدمه ناشر: تجربه جنگ تحمیلی

در تاریخ معاصر - همان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران نتایج و پیامدها و درس‌های فراوانی برای منطقه خاور میانه به همراه داشته است. با گذشت بیش از دو دهه از پایان جنگ، هنوز هم در کشور ایران و عراق و نیز منطقه خلیج فارس تحت تأثیرات امنیتی، نظامی، فرهنگی و اجتماعی آن هستند. هرچه از جنگ می‌گذرد اطلاعات بیشتری از حوادث و ریزش‌ها و از سوی برخی مقامات دوطرف منتشر و وقایعی را که در جریان جنگ اتفاق افتاده روشن‌تر می‌کند.

در ایران تاکنون کتاب‌ها، مقالات و مطالب زیادی در باب بازگویی خاطرات جنگ منتشر شده است، اما در عراق به دلیل خفقان دوران صدام و نیز حوادث پس از اشغال این کشور هنوز فرصت مناسب برای مقامات سیاسی و نظامی دوران صدام بوجود نیامده است تا آنها هم خاطرات و دیدگاه‌ها را در اطلاعات خود را منتشر نمایند. البته در گذشته کتاب‌های معدودی مثل خاطرات و فیکو السامرایی با عنوان "ویرانی دروازه‌های شرقی" در این زمینه منتشر شده ولی حجم این منابع نسبت به آنچه باید تدوین شود ناچیز است.

با گذشت زمان و به‌ویژه پس از حمله عراق به کویت در مرداد ۱۳۶۹ روشن شد که یکی از مهم‌ترین نتایج جنگ عراق با ایران، آشکارشدن ماهیت

جنگ طلبی صدام بوده است. رئیس جمهور عراق با اشغال کویت، دوستان و هم‌پیمانانش در جنگ با ایران را از دست داد و آنها را یک‌شبه تبدیل به دشمن کرد. با سرازیر شدن ارتش عراق به کویت، ترس بر سران کشورهای مانند عربستان و امارات مستولی شد تا جایی که درهای سرزمین خود را بیش از گذشته به روی ارتش‌های کشورهای غربی و به‌ویژه آمریکا گشودند و هزینه‌های جنگ آمریکا با صدام را به‌طور کامل پرداخت کردند. به‌دنبال برپایی در این جنگ گسترده صدام علیه کشورهای همسایه عراق، این کشور با تهاجم وسیع ارتش آمریکا مواجه و مجبور شد ضمن رهاکردن کویت، به فکر حفظ حکومت حزب بعث باشد. اما آمریکا این بار دیگر صدام را رها نکرد و پس از یک دوره تحریم و محاصره، سرانجام به بهانه وجود جنگ‌افزارهای کشتار جمعی در عراق بار دیگر با کمک ارتش‌های کشورهای اروپایی از مرز دو کشور عربی کویت و عربستان به عراق لشکرکشی کرد و با فروپاشی ارتش این کشور، ظرف ۲۰ روز حکومت بغداد را سقوط نمود. جالب اینکه کشورهای عربی که همیشه شعار امت واحده عربی می‌داد، امکان استفاده از سرزمینشان را برای اشغال یک کشور عرب به‌دست غربی‌ها فراهم آوردند، درحالی‌که همسایگان غیرعرب عراق از جمله جمهوری اسلامی ایران را تکیه‌اجازه ندادند نیروهای ائتلاف به رهبری آمریکا از فضا و سرزمینشان علیه عراق استفاده کنند. به‌هرحال حاصل و پیامد این تهاجم بی‌رحمانه، اشغال کامل عراق، سقوط و فروپاشی حزب بعث در این کشور، سرنگونی و اعدام صدام و به‌عیر اساسی ساختار سیاسی این کشور بود. انتظار منطقی این بود که پس از سقوط حاکم خودکامه بغداد، شرایطی فراهم شود تا ایران با دستیابی به اسناد مهم جنگ تحمیلی در عراق بتواند پاسخ این پرسش‌ها بیابد که:

- انگیزه اصلی رژیم عراق از شروع جنگ با ایران چه بوده است؟
- در برنامه‌ریزی برای شروع جنگ چه دولت‌هایی صدام را تشویق به آغاز جنگ کرده‌اند؟

- حین جنگ چه کشورهایی و به چه میزان به دولت عراق کمک‌های نظامی، تجهیزاتی و تسلیحاتی کرده‌اند؟
- چه مقدار کمک‌های پولی و مالی در قالب گشایش اعتبار و اعطای تسهیلات بانکی و از سوی چه کشورهایی در اختیار دولت عراق قرار گرفته است؟
- ارتش عراق دارای چه نقاط قوت و ضعفی بوده، چه خطاها و اشتباهاتی در برنامه‌ریزی‌ها و تعیین راهبرد و نیز در تاکتیک‌های خود در جریان جنگ داشته است؟
- نقش و ابرقدرت اتحاد شوروی و آمریکا و برخی قدرت‌های بزرگ آن زمان مانند انگلیس، فرانسه و آلمان در جنگ و نیز نوع حمایت‌های آنها در مراحل مختلف جنگ چگونه بوده است؟
- کشورهای عربی چه سهمی از جنگ را بر دوش کشیده‌اند؟
- نگاه رژیم صهیونیستی و ساکنان آن، بخش فلسطین به این جنگ چه بوده است؟
- صدام به انقلاب اسلامی، امر خمینی (ره) و نظام جمهوری اسلامی چگونه می‌نگریسته است؟
- چرا صدام در زمانی که در فتح خرمشهر از ایران شکست سنگینی خورد، تسلیم شرایط جمهوری اسلامی نشد و همچنان جنگ ادامه داد؟
- به‌هرحال سؤالات فراوانی درمورد این مقطع مهم تاریخی وجود دارد که همچنان نیاز به مطالعه، پژوهش و بررسی‌های بیشتر دارد. سن بسیاری از سؤالات فوق با مطالعه و بررسی بر روی اسناد و مدارک دولت عراق روشن می‌شود که با اشغال این کشور به‌دست آمریکا در سال ۱۳۸۱ عملاً بسیاری از این اسناد به چنگ آمریکایی‌ها افتاده است و چگونگی بهره‌برداری از این مدارک و یا زمان انتشار آنها هنوز روشن نیست. علاوه بر اسناد و مدارک نوشتاری و دیداری - شنیداری موجود، خود مسئولین و مقامات رژیم بعثی و به‌ویژه فرماندهان نظامی عراقی در دوران جنگ تحمیلی یکی از منابع و مدارک مهم جنگ می‌باشند که متأسفانه ایران نتوانسته است پس از رهایی کشور عراق

از دست رژیم بعث صدام با این مقامات و فرماندهان گفت‌وگو نماید و بخشی از زوایای تاریک دوران جنگ را از این طریق روشن نماید. برای مثال نحوه تجهیز عراق به جنگ‌افزارها و جنگ‌افزارهای مخوف شیمیایی که نقش ویرانگر و برجسته‌ای در جنگ ایفا کرده‌اند و چگونگی دسترسی عراقی‌ها به فناوری‌های تولید این جنگ‌افزارها و یا دریافت آنها از سایر کشورها هنوز به‌طور دقیق مشخص نیست. هزینه‌ها، خسارت‌ها و تلفات عراق در این جنگ طولانی هم مشخص نیست و بسیاری از مردم عراق هنوز نمی‌دانند چه خسارت‌ها و زیان‌های در دوران حاکمیت حزب بعث بر کشورشان وارد شده است. برای جمهوری اسلامی ایران کسب اطلاعات و فهم ابعاد مختلف جنگ از آن جهت اهمیت دارد که این کشور همسایه دارای طولانی‌ترین مرز زمینی با ایران است و بهره‌گیری درست از این اسناد می‌تواند از بروز جنگ‌های مشابه در آینده جلوگیری نماید.

به‌هر حال یکی از بهره‌هایی که در اسفند عراق نصیب ارتش آمریکا گردید، امکان گفت‌وگو با برخی از فرماندهان ارتش عراق است که در دوران جنگ با ایران نقشی ایفا کرده و یا مسئولیت‌های مهم بر عهده داشته‌اند. با توجه به اینکه ظرف سه دهه گذشته آمریکا همواره به دنبال بررسی وضعیت قدرت رزمی ایران بوده، از این فرصت پیش آمده نیز برای تحقیق و مطالعه بر روی توانمندی‌های نظامی و تاکتیکی ایران بهره گرفته و با استفاده مستمر از تجربه‌ها و دیدگاه‌های افسران ارشد عراقی از شناخت آنها درباره قوای ایران برای ارتش خود از وضعیت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی بهره‌برداری کرده است.

اهمیت این کتاب از آن جهت است که تعدادی از استادان مؤسسه تحلیل‌های دفاعی دانشگاه دفاع ملی آمریکا با جمعی از فرماندهان صدام گفت‌وگوهایی طولانی صورت داده‌اند و آن را در قالب کتابی که در پیش رو دارید منتشر کرده‌اند. فرماندهان عراقی در این گفت‌وگوها برخی مسائل مربوط به عملیات‌های ارتش عراق و نیز بعضی از عملیات‌های ایران در دوران جنگ

هشت ساله را تجزیه و تحلیل کرده اند و از دیدگاه خود نقاط قوت و ضعف قوای رزمی طرفین جنگ را مورد بررسی قرار داده اند. گفته های آنها از این جهت مهم است که از نظامیان قدیمی عراقی بوده، در عالی ترین سطوح فرماندهی ارتش عراق خدمت کرده اند. آنها در طول خدمتشان تجربه فراوانی از جنگیدن با نیروهای ایرانی به ویژه از داوطلبان بسیجی کسب کرده اند و دائم به فکر فائق آمدن بر شیوه های جنگی رزمندگان اسلام بوده اند. بنابراین از گفته های آنها می توان این برداشت را کرد که در چه شرایطی رزمندگان ایرانی موفق تر عمل کرده و چرا در برخی عملیات ها ناکام بوده اند. از سوی دیگر فرماندهان مزبور در این گفت و گوها تا حد زیادی مسائل بالار از سطوح ارتش را هم بیان نموده اند. بعضی از مطالبی که آنها در این گفت و گوها بیان کرده اند شاید پس از گذشت سال ها برای اولین بار بیان شده است. برای مثال آنها می گویند که صدام از ۱۵ تیر ۱۳۵۹ یعنی بیش از دو ماه پیش از آغاز رسمی جنگ به مسئولین ارتش عراق اعلام نمود که آماده جنگ با ایران باشند. همچنین به صراحت می گویند که تلفات بالای ارتش عراق موجب شد تا به کارگیری جنگ افزارهای سیمیایی به یکی از سیاست های دائمی در برنامه های ارتش عراق تبدیل شود. آنها که خود در از نزدیکان و مشاوران صدام معرفی می کنند چهره عبرت آموزی از رئیس - جنرال عراق در دوران جنگ تحمیلی به تصویر می کشند و اعتراف می کنند که صدام در انتصاب اکثر فرماندهان نظامی، معیار وفاداری آنها به حزب بعث و نه تخصص خود را بر توانایی و شایستگی آنها ترجیح داده، اعطای درجات عالی به فرماندهان رده های مختلف نظامی نیز اصولاً بر همین مبنا صورت می گرفته است.

البته این فرماندهان هریک به تنهایی از همه مسائل ارتش عراق و نیز از جزئیات رویدادهای جنگ آگاه نبوده اند. آنها ظاهراً از جنگ در عرصه های هوا و دریا و جنگ نفتکش ها و نیز از بسیاری تصمیم گیری های پشت پرده اطلاع نداشته و نتوانسته اند اطلاعات مفیدی در این زمینه ارائه دهند. با این حال، آنها

از جمله فرماندهان میدانی فعال عراق بوده‌اند که اطلاعات خوبی از حوزه عمل خود در اختیار خواننده می‌گذارند. دانشگاه دفاع ملی آمریکا که از دانشگاه‌های معتبر نظامی به‌شمار می‌آید به استفاده از تجربه‌های این دسته از فرماندهان علاقه‌مند است زیرا می‌تواند از دانسته‌های آنها برای پرورش مدیران راهبردی استفاده کند و رهبران نظامی و کشوری سطوح عالی را از طریق تدریس و تحقیق در موضوعات مربوط به راهبرد امنیت ملی، راهبرد نظامی و راهبرد منابع ملی آزرش دهد و آنها را برای اجرای عملیات‌های چندملیتی و مشترک، تدوین راهبردهای اطلاعاتی، مدیریت منابع و مطالعات مربوط به امنیت و دفاع منطقه‌ای آماده سازد. مؤسسه مطالعات راهبرد ملی یک سازمان تحقیقاتی راهبردی است که در سال ۱۹۸۴م [۱۳۶۳ش] و برای کمک به بخش دفاع دانشگاه دفاع ملی تأسیس شده است. این مؤسسه وظیفه تربیت تصمیم‌گیرندگان ارشدی را در بتواند با تجزیه و تحلیل وقایع و حوادث، در شرایط مناسب و به‌موقع تصمیم‌گیری کنند. برعهده داشته، از برنامه‌های آموزشی دانشگاه دفاع ملی در حوزه‌های مربوط به امور امنیت بین‌المللی و سیاست و راهبرد دفاعی پشتیبانی می‌کند. این مؤسسه همچنین از طریق اجرای همایش‌ها و انتشار مطالب گوناگون، به دنبال ارتقای دانش افراد در حوزه خط‌مشی‌ها و چالش‌های راهبردی نوظهور می‌باشد. مرکز انتشارات دانشگاه دفاع ملی نیز کتاب‌ها، گزارش‌ها و تحقیقات انجام شده در حوزه امنیت ملی و بین‌المللی، سیاست دفاعی، راهبرد نظامی، برنامه‌های علمی و نتایج تحقیقات دانشگاهی را منتشر می‌نماید. بر همین اساس، چند تن از پژوهشگران مؤسسه تحلیل‌های دفاعی گفت‌وگوهایی را با تنی چند از فرماندهان صدام ترتیب داده و آن را در قالب کتاب حاضر برای استفاده افراد علاقه‌مند به مسائل راهبردی منتشر نموده‌اند.

در این کتاب، نظرات تعدادی از فرماندهان عراقی در حوزه‌های مختلف عملیاتی، سیاسی و تاریخی منازعات ایران و عراق بیان شده اما هنوز واقعیت‌ها

و حقایق زیادی وجود دارد که تاکنون فرد یا مؤسسه‌ای به تحقیق درمورد آنها پرداخته است و همچنان در پرده ابهام باقی مانده‌اند. در این گفت‌وگو محققین آمریکایی به دنبال یافتن پاسخ به سؤالات و ابهامات خود بوده‌اند و به مسائلی که برای مردم ایران اهمیت دارد خیلی پرداخته‌اند. امید است مطالعه این کتاب علاقه‌مندان به مسائل جنگ ایران و عراق را به عمق رفتارهای صدام آشنا سازد و فرصتی برای آشنایی آنها با بعضی از وقایع دوران جنگ تحمیلی ایجاد نماید. شنیدن بسیاری از حوادث و رویدادهای دوران جنگ از زبان فرماندهان دشمن برای ایرانیان و به‌ویژه برای رزمندگان میدان جنگ جالب و مفید خواهد بود.

www.ketab.ir